

DİL EĞİTİMİNDE YAZILI SÖZLÜKLERDEN SESLİ VE GÖRSEL SÖZLÜKLERE GEÇİŞ SORUNSALI

Murat DEMİRKAN
Fatih KARACA
Mustafa BÜKER
Naci Serhat BAŞKAN

Özet

Sözlük bilim alanında görselliğin önemine dair eskiden beri önemi vurgulanmıştır. Matbu sözlüklerde tüm görsellerin kullanılması imkânsız olduğu için bu alanda önemli gelişmeler sağlanamamıştır. Günümüzde dijital sistemin ve web tabanlı sözlüklerin ortaya çıkmasıyla birlikte görsel sözlük adıyla yeni bir sözlük anlayışı geliştirilmiştir. Ayrıca yeni teknoloji görsel sözlüklerin sesli olarak desteklenmesine imkân sağlamıştır. Bu araştırmamızda görsel sözlükle ilgili yapılan çalışmaları inceleyerek bu tür sözlüklerin ülkemizde de kullanılmasını, Türk diline görsel sözlük anlayışının nasıl uyarlanabileceğini ele alacağız. Dil öğretiminde kavram haritalarına başvurmanın ne kadar önemli olduğu düşünüldüğünde görsel sözlüklerin de dil ediniminde ne denli etkili olacağı aşikârdır. Görsel bir sözlük hayvanları, insan vücudunu, bitkileri, motorlu taşıtları vs. tematik sıralamaya göre tanzim etmektedir. Böylece kolay erişilebilirlik sağlanmakla birlikte alfabetik sıralamanın yaratabileceği dağınıklardan da kurtulabilmekteyiz. Sözlüklerde yer alan resimler sayesinde bilinmeyen kelimelerin görsel olarak ne ifade ettiğini görebilmekte ve istenildiği bu sözcüklere sesli olarak da erişebilmektedir. Hülâsa olarak bu çalışmamızda görselliğin öğrenme sürecine etkisi ve görsel sözlüğün dil sınıfında etkili bir şekilde nasıl kullanılabileceği üzerine duracağız.

Anahtar Sözcükler: görsellik, imge, ses, duyu, elektronik sözlükler, dil öğretimi

THE PROBLEM OF TRANSITION FROM WRITTEN DICTIONNARIES TO VOICED AND VISUAL DICTIONNARIES IN LANGUAGE TEACING

Abstract

In the field of lexicology, there have been important findings in terms of importance of visuality. Because it is impossible to use visuality for all printed words, there are no important improvements. With the appearance of digital system and web-based dictionaries, visual dictionaries have been developed. Besides, new technology makes it possible to support visual dictionaries vocally. In our research, we will discuss usage of visual dictionaries by investigating the works related to visual dictionaries and how understanding of them can be adapted into Turkish language. Also a visual dictionary arranges animals, body parts, plants, vehicles, etc according to thematic order. Therefore, accessibility becomes easier and disorder resulting from alphabetic arrangement will be removed. With visual dictionaries, people can get what the image stands for and when they want, they can listen to their names using vocal dictionaries. In our research, we will discuss briefly the most efficient usage of visual dictionary in our language classroom and the impact of the processes of language teaching.

Keywords: visuality, image, sound, sense, e-dictionaries, language teaching

Giriş

Görsel öğelerin dil eğitiminde kullanılması, çok eskilere dayanmaktadır. Görsellik, Antik Yunan'dan beri felsefi düşüncenin merkezinde yer almıştır. İlk başlarda görsele karşı oldukça önyargılı bir tavır mevcuttu. Öyleki Platon görselin aldatıcı olduğunu bile öne sürmüştür. Ancak Aristo tam tersine görselin eğitim için paha biçilmez bir kaftan olduğunu dile getirmiştir.

Görselliğin, dil eğitimi dâhil, değişik eğitim alanlarındaki önemi 17. yüzyıla kadar dile getirilmiştir. Görsel-işitsel yöntemin öncüsü sayılan J.A Comenius'a göre, görsel öğelerin eğitimde kullanılması tüm öğrenme duyularını harekete geçirmesi nedeniyle büyük bir önem arz etmektedir. Comenius 17. yüzyıl başlarında görselin eğitimde önemli bir araç olarak kullanılması gerektiğine şu şekilde vurgu yapmıştır: “öğretirken sadece kulağa hitap etmek değil, aynı zamanda zihni harekete geçirecek görsel içeriklerle göze de hitap etmek gerekir” (Bourrissoux ve Pelpel, 1992, s.30)

Bu çalışma, sadece görsel sözlüğün dil eğitiminde nasıl kullanılması gerektiğiyle sınırlandırılacaktır. Bilhassa görsel sözlüğün sözcük öğrenimini hangi katkılar ve avantajlarla zenginleştireceği konusu ele alınacaktır. Zira görsel sözlük, eğitim materyali olarak sözcüklerin anlamını kolayca bulmada, hatırlamada, güdülemede, örneklemede ve öğrenmenin pekiştirilmesi sürecinde çok önemli işlevleri yerine getirmektedir.

1. Yazılı sözlüklerden görsel sözlüklere

1897 yılında basımına başlanan 7 ciltlik “*Nouveau Larousse Illustré*” içerdiği 237.000 madde başı 49.000 illüstrasyon ve yaklaşık 500 harita ile tek dilli bir *Larousse* sözlüğü olarak eğitim de dâhil olmak üzere farklı alanlarda kullanılmaya başlanmıştır.

(<http://www.culture.gouv.fr/culture/celebrations/dictionnaires/fichedic/Nouv-larousseillustre.html>)

1901 yılına gelindiğinde ise Şemseddin Sami'nin Kamus-ı Fransavî'si 3. Baskısı 3000 gravür ile neşredilen (resimli), çift dilli bir sözlük olarak dil sınıfında kullanılmıştır (Levend, 1969, s.81). 1911 yılında düzenlenen Ali SEYDİ'nin “Resimli Kamus-i Osmanî” görsel sözlük olarak eğitimde kullanılmıştır.

Yabancı Dil öğretiminde ise direkt yöntemle birlikte görsel öğelerden büyük ölçüde yararlanılmıştır. Bu yaklaşımda öğretilmek istenilen sözcükler, anadil araç dil olarak kullanılmaksızın, resimler ve desenler aracılığıyla doğrudan öğretilmiştir.

Marchand yönteminde de görsellik, dil sınıflarında belirli bir dönem kullanılmıştır. Anadile çeviri yapılmaksızın sözcüklerin anlamları görsel araca başvuru olarak doğrudan verilmiştir.

1960'lı yıllarda ortaya çıkan Görsel-işitsel yöntemde de, görsellik sözcük ediniminde sıkça kullanılmıştır. Görsel-işitsel yöntemde teknolojiye başvurulması, görselliğin daha yaygın bir şekilde kullanılmasını sağlamıştır. Günümüzde sıkça başvurulan iletişimsel, yapılandırmaca ve eylem odaklı yöntemlerde de teknolojik imkânların sağladığı görsellere büyük ölçüde başvurulmaktadır. Tüm bu teknolojik gelişmelere rağmen, sözcük öğreniminde klasik yöntemlerden bir türlü vazgeçilememiştir. Bunun önemli nedenlerinden biri, bu konuda eğitime yönelik görsel sözlüklerin oluşturulamaması, bir diğer nedeni ise bu alana katkı sağlayacak yeterli bilimsel alan ve anket çalışmalarının yapılarak somut ve inan-

dırıcı verilerin ortaya konulamamasıdır.

2. Görselliğin sözcük öğrenimindeki önemi

Sözcüklerin, gösteren, gösterilen ve gösterge olmak üzere üç anlam bilimsel boyutu vardır. Biçimi temsil eden sözcük, gerçek hayatta bir veya birden fazla göndergeye karşılık gelmektedir. Yani bir varlığın adını duyduğumuzda zihnimize bir kavram oluşmaktadır. Zihinde oluşan bu kavrama ise “gösterge” adı verilmektedir. Bir gösterge “gösteren” ve “gösterilen” olmak üzere iki farklı öğeden oluşmaktadır. Gösteren, sözcüğün işittiğimiz sesler dizgesi, yani fonolojik dış yapısına tekabül eder. Gösterilen ise sözcüklerin zihnimizdeki kavramsal karşılığıdır.

Kısacası, sözcüğün yazılı ve sözlü olmak üzere iki boyutu vardır. Paivio (1971), ikili kodlama adlı çalışmasında sözcük-görsellik arasındaki ilişkiyi vurgu yapmıştır. Ayıca Najjar, “Çoklu ortam *birden fazla duyuya hitap ederse, içeriğin ikili olarak (görsel ve sözlü) kodlanmasına katkıda bulunursa ve basitten karmaşığa düzenlenirse bireylerin öğrenmesine yardımcı olabilir*”(Najjar, 1996, s.129). Bu nedenle dil eğitiminin en temel becerilerinden biri olan sözcük ediniminin geliştirilmesinde, sözcüğün yazılı boyutu olduğu kadar ses ve görsel boyutunun da önemli bir faktör olduğunu görüyoruz.

Sözcük öğretimindeki görselliğin işlevlerini vurgulayan ilk saha çalışmaları 80’li yılların ikinci yarısında yapılmaya başlanmıştır. Bu alanda Schouten-van Parreren (1985) sözcük öğretiminde öğrencinin aktif katılımının elzem olduğunu yaptığı çalışmada vurgulamıştır. Ayrıca Coste ve Galisson “Dictionnaire de Didactique” adlı eserde belirttikleri üzere, “*görsellik dilbilimsel göstergedeki göstereni tasvir eder ve sınırlandırılmış kavramların herhangi bir aracı olmadan anlaşılmasına ve sunulmasına imkân tanır*” diyerek görselliğin işlevine açıklık getirmiştir (Galisson , R., & Coste, D. 1976, s.359).

Bu araştırmacı, gerçekleştirdiği anket uygulamasında öğrencilerden sözcüklerin anlamlarını önce görsel bağlam olmadan, bulmalarını istemiştir. Daha sonra ise görsel öge vererek aynı uygulamayı tekrarlamıştır. Her iki uygulamanın sonucunda görsel bağlamda yapılan sözcük öğreniminin daha etkili olduğunu ortaya koymuştur. Ayrıca eğitim bilimci Mondria (1996) da yaptığı bir dizi araştırma ve anket çalışması neticesinde görsel öğelerle desteklenen sözcük öğretim stratejisinin görsel öge kullanılmadan yapılan öğretim stratejisine göre daha etkili olduğunu ispat etmiştir.

3. Görsel sözlüklerin işlevleri ve avantajları

Eğitimciler ve dilbilimciler görsel-işitsel sözlüğün geliştirilmesine birçok sosyolojik, psikolojik ve didaktik etmenlerin neden olduğunu belirtmektedir. Televizyon ve internet kullanımının yaygınlaşması öğrencilerin kültür ve eğitim bağlamında alışkanlıklarını değiştirmiştir. Bu nedenle öğrenciler kütüphaneye giderek yazılı kaynaklara başvurmak yerine internette daha fazla zaman geçirmektedir. Bu sosyolojik değişim karşısında yeni sesli ve görsel sisteme dayalı öğretim materyalleri geliştirilme ihtiyacı doğmuştur. Bu nedenle bu sosyolojik değişime kayıtsız kalınmayarak yeni neslin öğrenim profillerine uygun, eğlenceli görsel-işitsel sözlüklerin tasarlanması ve üretilmesine yönelme olmuştur.

Anket çalışmamızın da gösterdiği gibi, görsel materyallerin ve görsel sözlüklerin kullanılması, öğrencilerin dikkatini toplamada, görsel ve işitsel zekâlarının ve iletişim becerilerinin gelişmesinde, hedef dildeki sözcüklerin öğrenilmesinde önemli işlevlere sahiptir.

Albenisi olan bu özgün materyaller, öğrencilerin yeni öğretim yöntemlerine uyum sağlamalarını kolaylaştırmanın dışında görsel, işitsel, kinestetik ve sosyal zekâ gibi muhtelif zekâ türlerinin gelişimine de katkı sağlamaktadır. Ayrıca bu özgün interaktif materyaller öğrencilere kendi kendine yani bağımsız öğrenme imkânı da sunmaktadır. Araştırmacı Denis Legros ve Jacques Crinon yaptıkları çalışmalarda görsel sözlüğün önemini şu ifadelerle açıkça dile getirmektedir: *“Elde edilen veriler yazının ve görselliğin eş zamanlı verilmesi halinde zihinde bu verilerin yapılandırılmasını ve ezberlenmesini kolaylaştırmaktadır.”* (Legros & Crinon, 2002, s.44).

Sonuç olarak, görsel sözlüğün işlevlerini yedi alt başlık altında irdelemek mümkündür.

3.1. Görselliğin Hayata Geçirme ve Simülasyon İşlevi

F.Deschamps’a göre *“yabancı dil öğretiminde hedef kitlemize göre ders muhtevasını güncellemek ve bilhassa da soyut anlamları somutlaştırmak, ona yeni bir ruh katmaktır.”* (F.Deschamps, 2004, s.6). Özgün bir görselliğe sahip otantik sözlükler sayesinde ders içerikleri daha güncel hale getirilebilir. Öğrencilerin hedef dile dair bazı mefhumları daha iyi bir şekilde kavramalarına da imkân tanınabilir. Böylece öğrencilere yaşayarak ve simülasyon yaparak yapılandırmacı ve etkin öğrenme imkanı sağlanabilir.

3.2. Görselliğin İletişimsel İşlevi

Jakobson'un iletişim şemasında belirttiği üzere görsel mesaj da yazılı mesaj gibi altı ayrı işleve sahip olabilir. Görsel sözlük matbu sözlüğe nazaran "alıcıyı harekete geçirme işlevi", "sanatsal işlevi", daha genel iletişimsel işlevlerini daha etkin bir şekilde yerine getirmektedir. Bu nedenle öğrenciler arasında iletişimsel bağı daha tesirli bir şekilde tesis etmektedir.

Görsel sözlüğün etkili iletişim kurma dışında bir diğer avantajı da iletişimi başlatma ve konuşmacılar arasında söz almayı teşvik etmesiyle ortaya çıkar. Bu avantaj ise görselliğin muhteva ettiği çokanlamlılıktan ve değişik yoruma açık olmasından kaynaklanmaktadır.

3.3. Görselliğin Örnekleme İşlevi

Görsel sözlüğün imgelerle örnekleme işlevi özellikle başlangıç düzeyindeki öğrencilerin, sözcüklerin anlamlarını doğrudan ve kolayca bulmalarına imkân tanımaktadır.

P.H. Lecarme görselliğin bu gücünü şu ifadelerle dile getirmektedir: "*İmge yazılı mesajı daha sarıh bir şekilde ifade eder. Bu da zaten imgenin tasvir etme ve örnekleme işlevini belirler.*" (P.H. Lecarme, 2004). Böylece görsellik bir bakıma anlamsal boşluğu tamamlamakta ve anlamın muğlaklaşmamasını da sağlamaktadır. İmgenin görüntüsel ve nesnelere doğrudan gösterme gücü, örnekleme gücünü artırmakta ve neticede dilsel yeteneğin daha hızlı ve etkin bir şekilde gelişmesini temin etmektedir.

3.4. Görselliğin Oyun ve Eğlendirme İşlevi

Öğrencinin öğrenme ortamından haz alması hem motivasyonunu artırır hem de eğlenerek ve zevkle öğrenmesine katkıda bulunur. Yabancı dil sınıflarında bu görsel araçların kullanılması bu öğrencilerin sıkılmadan öğrenmelerini de sağlamaktadır. Bu tarz sözcük öğrenme etkinlikleri hem merak uyandırma ve dikkat çekme hem de oyunlar aracılığı ile eğlendirme işlevini yerine getirmektedir. Bu nedenle, görsel-ışitsel sözlükleri dersin ciddiyetini bozar kaygısıyla sınıflardan uzak tutma yerine bunun gibi otantik materyalleri nasıl daha etkin kullanabileceğimiz yönünde çalışmalar yapmamız gerekmektedir. Zaten Bourissoux ve Pelpel de "*görselliğin oyun ve eğlendirme işlevini vurgulamakta ve sözcük edinimindeki en etkin yöntemlerden biri olduğunu*" belirtmektedir. (Bourissoux & Pelpel,

1992, s.54)

3.5. Görselliğin Güdüleme İşlevi

Yabancı dil öğretim materyali olarak EGS (Elektronik Görsel Sözlük) içerdği renkli ve albenili görsellik nedeniyle önemli bir motivasyon kaynağı yaratabilmektedir. Muhtelif renkleriyle bu tür sözlükler muhteviyatında hem duyuşsal hem de bilişsel faktörleri barındırmaktadır.

Bu imkânlar, bu görsel sözlükleri öğrencinin algısını ve psikolojisini etkileyen, dikkatini celbeden albenisi yüksek, eğlenceli bir ders materyaline dönüştürmektedir. Mialeret: “öğrencilerin ekseri çoğunluğunun yeni öğrenilen bir kavramın sadece duygusal anlamda kendilerini cezbetmesi durumunda belleklerine yerleştiğini.” (Mialeret, 1964, s.126) belirterek görselliğin güdüleme işlevine ne kadar önemli bir katkı yaptığını vurgulamıştır.

Sonuç olarak Mialeret, görselliğin zihindeki haz alma bölgesini daha aktif hale getirerek öğrencinin etkin bir şekilde güdülendiğini belirtmektedir.

3.6. Görselliğin Hafızaya Yerleştirme (Hifzetme) İşlevi

Hafıza doğası gereği karmaşık bir yapıya sahiptir. Dikkati toplamak ve konuya yoğunlaşmak zor bir süreçtir. Cézar Floréz’in de ısrarla belirttiği gibi “görsel ve işitsel öge kullanımı sözcük edinim ve edindiklerini hatırlama aşamalarında kilit bir rol oynar.” (Floréz, 1974, s.39). Simgesel benzerlik, soyut kavramların somutlaştırılmasına ve bu mefhumların kolay bir şekilde bellekte hifzedilmesine imkân tanımaktadır. Esasen, kaliteli bir öğretim sürecinde anlama ve hafızaya kaydetme birbirinden ayrılmaz bir bütünü teşkil etmektedir. Hafızanın duygusal bir boyutunun olması nedeniyle bilgiler, haz, korku, sinir, hüznün, arzu gibi duygusal etmenlerle birlikte verilirse öğrencilerin zihinlerinde bilgilerin yer etmesi ve kalıcı olması sağlanabilir. Aksi takdirde görsellikten yoksun bir öğrenme, öğrencilerin sıkılmasına ve ilgisizliğine neden olabilir.

Görsel ögeler sözcük edinim ya da hatırlama sürecinin başlamasını tetikleyerek kilit bir rol da oynar. Ayrıca anlamların oluşturulmasını, anlamayı ve akılda kalıcılığını kolaylaştırmaktadır. Bu savımızı da Bourissoux ve Pelpel’in bu konu hakkındaki “kısa, özlü, vurucu ifadeler bir öğrencinin zihninde kalıcı yer eder ve bir daha bu gördüklerini kolay kolay unutmamasını sağlar ve bu görsel ögelerin kullanımı öğrenilenlerin uzun süreli bellekte kalmasına imkân tanır” ifadesi des-

tekler niteliktedir (Bourissoux & Pelpel, 1992, s.34).

3.7. Görselliğin Aracılık Etme (Araç) işlevi

Görsel imgeler evrensel semboller ihtiva etmesi nedeniyle yabancı dil öğretiminde anadil kullanımını en aza indirgemektedir. Sözcüklerin anlamlandırılması konusunda mükemmel bir katalizör işlevi yerine getirerek öğrencilerin sözcük edinimine büyük bir katkı sağlamaktadır. Bu konu hakkında Coste görselliği “*anlatılmak istenen, mesajı doğrudan yansıtan bir araç*” olarak ifade etmektedir. (Coste, 1975, s.29). Yazılı ve sözlü olarak bir nesneyi betimlemek için kullanılan kavram ve ifadeler çoğunlukla anlamlandırılmayabilir ama bir imge ile bu nesne gösterildiğinde ilgili nesnenin manası kolay bir şekilde kavranabilir. Bu nedenle görsellik hedef dil ile ana dil arasında etkili bir aracı işlevi görebilir ve böylece görüp sözcük edinme yetisinin hızlı bir şekilde gelişmesini sağlayabilir.

4. Anket

İstanbul Ümraniye Eczacı Neşem Özlen Güray Anadolu Lisesi 9. Sınıf öğrencilerine yabancı dil öğretiminde görsel sözlüğün kullanımının etkileri üzerine bir anket uygulanmıştır. Bu Anket Mayıs 2015 dönemde uygulanmıştır. Ankette öğrencilerden her bir soru için “katılmıyorum”, “kesinlikle katılmıyorum”, “kararsızım”, “katılıyorum”, “kesinlikle katılıyorum” seçeneklerinden birini işaretlemeleri istenmiştir. Yani beşli ölçek kullanılmıştır. Anket sonucunda toplanan veriler SPSS programı kullanılarak değerlendirilmiş ve elde edilen bulgular yorumlanmıştır. Araştırmada kullanılan beşli likert ölçek için kişilerin verilen önermelerle ilgili görüşlerini, çok olumludan çok olumsuzu kadar sıralanan seçeneklerden belirtmeleri istenmiştir. Buna göre; (5) kesinlikle katılıyorum, (4) katılıyorum, (3) kararsızım,

(2) katılmıyorum, (1) kesinlikle katılmıyorum şeklinde bir ölçek kullanılmıştır. Ölçek sonuçları 5.00-1.00=5.00 puanlık bir genişliğe dağılmışlardır. Bu genişlik beşe bölünerek ölçeğin kesim noktalarını belirleyen düzeyler belirlenmiştir. Elde edilen bulgular %75 güven aralığında, düzeyinde değerlendirilmiştir.

1. Görsel sözlük dikkatimi çekiyor

		Geçerli	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
Geçerli	kesinlikle katılıyorum	44	62,9	62,9	62,9
	katılıyorum	19	27,1	27,1	90,0
	kararsızım	7	10,0	10,0	100,0
	Total	70	100,0	100,0	

“Görsel sözlük öğeler dikkatimi çekiyor” maddesine öğrencilerin %62,9’u kesinlikle katılıyorum, %27,1’i katılıyorum ve %10’u ise kararsızım cevabını vermişlerdir. Bu soruya öğrencilerin hiçbiri olumsuz cevap vermemiştir.

2. Yaşayarak veya yaparak daha iyi öğrenebilirim

		Geçerli	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
Geçerli	kesinlikle katılıyorum	44	62,9	62,9	62,9
	katılıyorum	19	27,1	27,1	90,0
	kararsızım	4	5,7	5,7	95,7
	katılmıyorum	2	2,9	2,9	98,6
	kesinlikle katılmıyorum	1	1,4	1,4	100,0
	Total	70	100,0	100,0	

“Yaşayarak ve yaparak daha iyi öğrenebilirim” maddesine %62,9’u kesinlikle katılıyorum, %27,1’i katılıyorum, %5,7’si kararsızım, %2,9’u katılmıyorum, %1,4’u ise kesinlikle katılmıyorum cevabını vermiştir.

3. Görsel sözlük ile daha iyi hatırlayabiliyorum

		Geçerli	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
Geçerli	kesinlikle katılıyorum	42	60,0	60,0	60,0
	katılıyorum	21	30,0	30,0	90,0
	kararsızım	3	4,3	4,3	94,3
	katılmıyorum	2	2,9	2,9	97,1
	kesinlikle katılmıyorum	2	2,9	2,9	100,0
	Total	70	100,0	100,0	

“Görsel sözlük ile daha iyi hatırlayabiliyorum” maddesine öğrencilerin %60’i kesinlikle katılıyorum, %30’u katılıyorum, %4,3’ü kararsızım, %2,9’u katılmıyorum ve %2,9 ise kesinlikle katılmıyorum cevaplarını vermişlerdir. Olumlu katılım bu soruda da %90’ı bulmuştur.

4. Duyduklarımı daha iyi hatırlayabiliyorum

		Geçerli	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
Geçerli	kesinlikle katılıyorum	8	10,0	10,0	10,0
	katılıyorum	24	36,7	36,7	46,7
	kararsızım	20	30	30	76,7
	katılmıyorum	11	15	15	91,7
	kesinlikle katılmıyorum	7	8,3	8,3	100,0
	Total	70	100,0	100,0	

“Duyduklarımı daha iyi hatırlayabiliyorum” sorusuna öğrencilerin %8’i kesinlikle katılıyorum, %24’u katılıyorum, %20’si kararsızım, %11’i katılmıyorum ve %7’si ise kesinlikle katılmıyorum cevaplarını vermişlerdir.

5. Sonuç Ve Öneriler

Yapılan anket neticesinde görsel-işitsel hafızaya dayanarak hatırlama oranının görsel-işitsel sözlüklerde daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca görsel-işitsel yapının birlikte kullanılmasının öğrenmede müspet sonuçları vardır. Mayer'ın yaptığı çalışmaya istinaden bilginin kısa süreli bellekten uzun süreli belleğe taşınmasına yardımcı olduğu yönündeki görüşleri çalışmamızı destekleyici niteliktedir. Anketimizden çıkarılabilecek bir diğer sonuç ise, sınıf ortamında öğrencilerin hem motivasyonunu artırmak hem de öğrenilenleri kalıcı kılmak için görsel sözlük kullanımının oldukça önemli olduğu ortaya konmuştur. Bu sonuçlarla birlikte öğrenmede görsel işitsel öğelerin ne denli önemli olduğu vurgulanmış olup, netice itibariyle dil eğitiminde çağımıza uygun sözlüklerin kullanılması elzemdir. Öte yandan dil sınıflarında, Eylem odaklı yöntemin teknolojiye uyarlanmasında yaşanan sorunlar sonucunda elektronik ortamdan tam bir verim alınamamıştır. Bu nedenle, uzun yıllar boyunca flaş kart ve resim katları bu alandaki açığı bir nebze olsun gidermek üzere kullanılmıştır. Bu görsel, işitsel sözlüklerin zihin haritaları, kavramsal öğrenme ve bilişsel, duygusal vb. etmenlerle diğer öğretim yöntemleriyle uygun bir şekilde kullanılabildiği düşünülmektedir.

Çalışmamızda değindiğimiz görsel sözlüğün yedi ayrı işlevi dil sınıfında sağlıklı bir öğrenme sağlanması için önemli bir araç görevini üstlenmektedir.

Kaynakça

Bourissoux J.L. & Pospel, P.(1992) *Enseigner avec l'audio-visuel* , ed , d'organisation, Paris.

Coste, D. (1975c). *L'image en didactique des langues*. Etudes de Linguistique Appliquée. (ELA). 17

Deschamps, F. (2004) : *Lire l'image au collège et au lycée en cours de français* , Hatier , Paris Diller,

Floréz, C.(1974) : *La mémoire*, 2ème Ed , presse universitaire de France, Paris

Galisson , R., & Coste, D. (1976). dictionnaire de didactique des langues. Paris: Hachette.

Lecarme, P.H (2006) *L'image enfin prise au sérieux?* (2018, 8 ocak) in <http://www.cahiers-pedagogiques.com/L-image-enfin-prise-au-serieux>

Legros D. & Crinon (2002) : *Psychopédagogie des apprentissage et multimédia* , Armand colin, Paris

Levend, A.S. (1969) : Şemsettin Sami, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara

Mialeret G. (1964) : *Psychopédagogie des moyens audio-visuel dans l'enseignement du 1er degré*,Uneco, Paris

Mondria, J.A. (1996) : *Vocabulaireverwerving in het vreemdetalenonderwijs*. Thèse de Doctorat Université de Groningue

Najjar, L. J. (1996). *Multimedia information and learning*. Journal of Educational Multimedia and Hypermedia, 5, 129-150

Paivio, A. (1971) : *Imagery and verbal processes*. London, Holt, Rinehardt and Winston.

Schouten-van Parreren, C. (1985) : *Woorden leren in het vreemdetalenonderwijs*. Apeldoorn, van Walraven.